

Nr 106

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av likviditets- och kassakvotlagen (1962: 256), m. m.; given den 29 mars 1974.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

CARL GUSTAF

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att den kreditpolitiska beredskapslagstiftningen erhåller fortsatt giltighet t. v., dock längst till utgången av juni 1975.

1 Förslag till

Lag om fortsatt giltighet av likviditets- och kassakvotslagen (1962: 256)

Härigenom förordnas att likviditets- och kassakvotslagen (1962: 256), som enligt lag (1971: 180) gäller till utgången av juni 1974, skall äga fortsatt giltighet tills vidare, dock längst till utgången av juni 1975.

2 Förslag till

Lag om fortsatt giltighet av placeringskvotslagen (1962: 257)

Härigenom förordnas att placeringskvotslagen (1962: 257), som enligt lag (1971: 181) gäller till utgången av juni 1974, skall äga fortsatt giltighet tills vidare, dock längst till utgången av juni 1975.

3 Förslag till

Lag om fortsatt giltighet av ränteregleringslagen (1962: 258)

Härigenom förordnas att ränteregleringslagen (1962: 258), som enligt lag (1971: 182) gäller till utgången av juni 1974, skall äga fortsatt giltighet tills vidare, dock längst till utgången av juni 1975.

Utdrag av protokollet över finansärenden hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 29 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, GUSTAFSSON, ZACHRISSON, LEIJON, HJELM-WALLÉN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *fortsatt giltighet av likviditets- och kassakvotslagen, m. m.*, och anför.

Den kreditpolitiska lagstiftningen fick sin huvudsakliga utformning år 1962. Den består av tre lagar, nämligen likviditets- och kassakvotslagen (1962: 256), placeringskvotslagen (1962: 257) och ränteregleringslagen (1962: 258). Lagarna gällde ursprungligen t. o. m. den 30 juni 1965 men giltighetstiden har därefter förlängts. Senast skedde detta år 1971, då giltighetstiden genom lagar (1971: 180—182) gavs fortsatt giltighet till utgången av juni 1974. Lagarna har karaktären av fullmaktslagar, vilket innebär att de får tillämpas först efter förordnande av Kungl. Maj:t på framställning av riksbanken. I fråga om lagstiftningens närmare innehåll hänvisar jag till prop. 1965: 98 s. 4—7.

Ränteregleringslagen och placeringskvotslagen har hittills inte tillämpats. Förordnande enligt likviditets- och kassakvotslagen har meddelats vid tre tillfällen. Genom kungörelsen (1967: 745) förordnade Kungl. Maj:t om kassakvot för bankaktiebolagen. Kassakvoter gällde under tiden den 2 januari—den 15 februari 1968. Under år 1969 meddelades för bankaktiebolagen förordnanden om såväl likviditetskvot (kungörelse 1969: 30) som kassakvot (kungörelse 1969: 444). Dessa förordnanden gäller sedan den 4 mars resp. den 22 juli 1969. Förutom vad som direkt följer av nämnda förordnanden har den kreditpolitiska lagstiftningen tjänat som bakgrund för olika kreditpolitiska överenskommelser mellan riksbanken och instituten på kreditmarknaden samt för rekommendationer från riksbankens sida.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1971 tillkallade jag den 24 november samma år tre sakkunniga med uppdrag att företa en allmän översyn av den kreditpolitiska lagstiftningen och föreslå de ändringar och åtgärder som kunde anses motiverade med hänsyn till utvecklingen på kreditmarknaden och inom bostadspolitik och till vunna erfarenheter i fråga om tillämpning av denna lagstiftning och överenskommelser av liknande innebörd.

Utredningen om den kreditpolitiska lagstiftningen har den 31 januari 1974 avgett betänkandet (Ds Fi 1974: 2) Kreditpolitiska meddel. I syfte

att skapa större överskådlighet och lätthanterlighet föreslår utredningen att de gällande tre kreditpolitiska lagarna förs samman till en enda lag, vilken i motsats till nuvarande lagstiftning inte skall vara tidsbegränsad. Förordnande om kreditpolitiskt medel skall enligt förslaget liksom f. n. ske av Kungl. Maj:t efter framställning av fullmäktige i riksbanken. Utredningens förslag skiljer sig i övrigt från nuvarande lagstiftning främst i följande hänseenden. För att undvika att den kreditpolitiska lagstiftningen skulle kunna motverka den konkurrensneutralitet som tagit sig uttryck i 1969 års samordnade banklagstiftning föreslår utredningen att de olika bankinstituten — i motsats till vad som f. n. gäller — skall behandlas på ett likartat sätt. En annan huvudlinje i utredningsförslaget är att den detaljreglering som utmärker den nuvarande lagstiftningen ersatts med ramar och riktlinjer för lagens tillämpning. Enligt förslaget skall det således ankomma på riksbanken att svara för den närmare regleringen av de olika kreditpolitiska instrumenten. Utredningen föreslår att lagstiftningen utökas med två nya instrument, utlåningsreglering, innebärande möjlighet att fastställa ett utlåningstak, samt särskild placeringsplikt, innebärande möjlighet att ålägga bankinstituten att delta i byggnadskreditgivningen till bostadsbyggandet.

Sedan betänkandet sänts ut på remiss har yttranden avgetts av ett fyrtiotal myndigheter och organisationer. Lagstiftningsärendet bereds f. n. inom finansdepartementet. Med hänsyn till ärendets omfattning och då lagrådets yttrande kan bli erforderligt, kan av tidsskäl proposition på grundval av betänkandet inte föreläggas riksdagen för beslut under årets vårsession. Med anledning därav uppkommer fråga om förlängning av den nuvarande kreditpolitiska bredskapslagstiftningens giltighetstid.

I 1971 års proposition om förlängning av den kreditpolitiska lagstiftningens giltighetstid framhöll jag bl. a. att en förutsättning för att en gynnsam produktionsutveckling skall kunna säkerställas är att hög beredskap upprätthålls för att möta eventuella påfrestningar i den ekonomiska utvecklingen. Med de erfarenheter som föreligger från närmast bakomliggande perioder av intensiv högkonjunktur ansåg jag att det var självklart att åtgärder av kreditpolitisk karaktär snabbt måste kunna tillgripas och att även under den kommande treårsperioden behov kunde föreligga att utnyttja de befogenheter som de tre fullmaktslagarna ger. Ett sådant behov föreligger enligt min mening även för den närmaste framtiden. Denna uppfattning har också till stor del kommit till uttryck under remissbehandlingen av det nyssnämnda betänkandet. I väntan på att förslag till ny kreditpolitisk lagstiftning kan föreläggas riksdagen förordar jag därför att giltighetstiden för likviditets- och kassakvotslagen, placeringskvotslagen samt ränteregleringslagen förlängs t. v., dock längst till utgången av juni 1975.

Avslutningsvis vill jag erinra om att bestämmelserna i de tre kredit-

politiska lagarna, såvitt avser postbanken, med tillämpning av lagen (1973: 934) om upphävande av lagen (1969: 732) om postbanken upphör att gälla vid utgången av juni 1974.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1. lag om fortsatt giltighet av likviditets- och kassakvotslagen (1962: 256),
2. lag om fortsatt giltighet av placeringskvotslagen (1962: 257),
3. lag om fortsatt giltighet av ränteregleringslagen (1962: 258).

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Agneta Heide

